

**ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ ДЕНСАУЛЫҚ
САҚТАУ МИНИСТРЛІГІ**

ТЕХНИКАЛЫҚ ЖӘНЕ КӘСІПТІК БІЛІМ БЕРУ

ҮЛГІЛІК ОҚУ БАҒДАРЛАМАСЫ

2 ХИРУРГИЯДАҒЫ МЕЙІРБИКЕ ІСІ

0302000 - «МЕЙІРБИКЕ ІСІ» МАМАНДЫҒЫ

0302043 - «Мамандандырылған мейірбике» біліктілігі

Сағат көлемі – 214

Астана 2010

Авторлар:

1. С.С. Смакова – «Семей қаласының Дүйсенбі Қалматаев атындағы мемлекеттік медицина колледжі» КМҚК оқу ісі жөніндегі директордың орынбасары;
2. А.Е. Чекимбаева – «Семей қаласының Дүйсенбі Қалматаев атындағы мемлекеттік медицина колледжі» КМҚК «Жалпы хирургия, анестезиология және хирургия мен реанимациядағы мейірбике ісі» пәнінің оқытушысы.

Сарапшылар:

1. А.А. Телибаева – Алматы қ. «Орта медициналық және фармацевтикалық қызметкерлерді даярлау және қайта даярлау жөніндегі Республикалық колледжі» КМҚК хирургия пәнінің оқытушысы, м.ғ.к.;
2. Г.М. Шаяхметова – «Семей қ. Дүйсенбі Қалматаев атындағы мемлекеттік медицина колледжі» КМҚК директоры, Шығыс Қазақстан облысының Семей қ. орта буынды мамандар бойынша штаттан тыс бас маман;
3. Т.И. Челдыбаева – «Семей қаласының аймақтық онкологиялық диспансері» МҚКК, мейірбике ісі жөніндегі директордың орынбасары, жоғарғы санатты мейірбике.

1 Медицина білімі мен ғылымының инновациялық технологиялар республикалық орталығы және «Семей қаласының Дүйсенбі Қалматаев атындағы мемлекеттік медицина колледжі» КМҚК ӘЗІРЛЕГЕН ЖӘНЕ ҰСЫНҒАН.

2 Алғаш рет ЕНГІЗІЛГЕН.

3 ҮЛГІЛІК ОҚУ БАҒДАРЛАМАСЫ 0302000 – «Мейірбике ісі» мамандығының 0302043 – «Мамандандырылған мейірбике» біліктілігі бойынша 2010 жылғы мемлекеттік жалпыға міндетті білім беру стандартына сәйкес әзірленген.

4 ҮЛГІЛІК ОҚУ БАҒДАРЛАМАСЫ Қазақстан Республикасының Денсаулық сақтау Министрінің 2010 жылғы 5 тамызындағы № 604 бұйрығымен бекітілді.

6 Литература и средства обучения

6.1 Основная литература:

На государственном языке:

1. Нұрмаков Аман Жәменұлы «Хирургиялық аурулар» (клиникалық дәрістер). – Алматы : Асем-Систем: 2008-176 бет.
2. Хирургиядағы мейірбике ісінің тәжірибелік нұсқауы. I-II-кітап. Е. Әбдірахманов. – Алматы, 2007.

На русском языке:

1. Сестринское дело в хирургии. Стецюк В.Г. – М., 2009. – 400 с.
2. Справочник операционной и перевязочной сестры. Б.Н. Джерелей. - «Сталкер», 2004.
3. Хирургия с основами реаниматологии. З.В. Дмитриева. – СПб., «Паритет», 2001.
4. Кочетова Р.П. «Общая хирургия с основами реанимации»: Учебное пособие. – Алматы: Асем-Систем, 2008. - 328 с.
5. Барыкина Н.В., В.Г. Зарьянская «Сестринское дело в хирургии» – Ростов-на-Дону «Феникс» 2002.

6.2 Дополнительная литература:

1. Общая хирургия: учебник. В.К. Гостищев. – 5-е изд., переаб. и доп. – М., 2011. – 736 с.
2. Медсестра хирургического профиля» А.В. Возьмитина. – Ростов-на-Дону, «Феникс», 2002.
3. Малярчук В.И. Курс лекций по общей хирургии. В.И. Малярчук. – М., 2006.
4. Сестринское дело в хирургии. Л.И. Колб. – Минск, 2007.
5. Жуков Б.Н., Быстров С.А. «Хирургия» – Москва. Издательский центр «Академия» 2007.
6. «Санитарно-эпидемиологические требования к объектам здравоохранения» Приказ и.о Министра здравоохранения Республики Казахстан от 23 июля 2010 № 533.

6.3 Средства обучения:

1. Дидактические и наглядные пособия
2. Тесты на бумажном и электронном носителе
3. Учебно-методические пособия на бумажном и электронном носителе
4. Диапозитивы, учебные фильмы
5. Комплект тематических плакатов

4 Требования к условиям организации и реализации образовательного процесса

Выбор образовательных технологий должен быть обусловлен спецификой содержания предмета «Сестринское дело в хирургии 2», направлен на формирование у обучающихся знаний, умений и навыков по уходу за больными в пределах компетенции медицинской сестры общей практики, специализированной медицинской сестры (см ГОСО, образовательную программу).

Согласно ГОСО введена структура модульного обучения с уклоном формирование у обучающихся базовых, профессиональных и специальных компетенций. При проведении практических занятий предусматривается деление групп на подгруппы численностью не более 8 человек.

Для совершенствования практических навыков предусмотрена учебно-производственная и преддипломная практика по дисциплине.

При обучении рекомендуется использование современной учебно-методической литературы, новых учебных и справочных пособий, электронных учебников, мультимедийных обучающих программ.

5 Контроль планируемого результата обучения

Для проверки уровня усвоения обучающимися содержания программного материала используются современные средства и методы контроля: тестовые задания, письменный и устный опрос, ситуационные задачи, дифференциальные зачеты и др.

МАЗМҰНЫ

1. Түсіндірме жазба	6
2. Пәнді оқытудың жоспарланған нәтижелері	7
3. Пәннің тақырыптық жоспары мен мазмұны	10
4. Білім беру үрдісін ұйымдастыруға және жүзеге асыруға қойылатын талаптар	24
5. Оқытудың жоспарланған нәтижесін бақылау	24
6. Әдебиеттер және оқу құралдары	25

Бұл үлгілік оқу бағдарламасын Қазақстан Республикасы Денсаулық сақтау министрлігінің рұқсатынсыз көбейтуге және таратуға болмайды.

1 Түсіндірме жазба

0302000 – «Мейірбике ісі» мамандығы 0302043 – «Мамандандырылған мейірбике» біліктілігі бойынша Мемлекеттік жалпыға міндетті білім беру стандартын (бұдан әрі – МЖМБС) енгізуге байланысты «2 хирургиядағы мейірбике ісі» пәні бойынша жаңа үлгілік оқу бағдарламасын әзірленді.

«2 хирургиядағы мейірбике ісі» пәні бойынша мейірбикелерді оқыту болашақ мамандардың кәсіби біліктілігін қалыптастырудағы бағдарламаның ажырамас бөлігі болып табылады.

Жалпы сағат көлемі - 214 сағат.

ҚР МЖМБС - на сәйкес 0302000 – «Мейірбике ісі» мамандығы бойынша осы үлгілік оқу бағдарламасын жүзеге асыру барысында саралау сынағын өткізу қарастырылған.

Саралау сынағы осы пәнге бюджеттен бөлінген жалпы уақыт есебінен өткізіледі.

Бөлімдер мен тақырыптар тізімі толығымен өткізілуге міндетті және қысқартылуға жатпайды, бірақ оқытылатын тақырыптар мен бөлімдерді тереңдетуге, не кеңейтіп өзгертуге болады.

Бөлімдерді оқыту уақыты ұсыныс түрінде беріледі және оны пәнді оқытудың мазмұнын сақтай отырып өзгертуге болады.

Жалпыға міндетті білім беру стандартына сәйкес білім алушылардың базалық, кәсіптік және арнайы құзырлығын қалыптастыратын модульдік білім беру құрылымы енгізілген. Оқу жұмыс бағдарламасын әзірлегенде білім беру мекемесі үлгілік оқу жоспарына сәйкес пәнді оқытуға бөлінген оқу уақытының көлемін және циклге бөлінген оқу уақытының көлемін сақтай отырып 15-25 %-ға өзгертуге құқылы (ҚР ЖМББС 4.05-2008 «Орта білім беру. Техникалық және кәсіптік білім беру. Негізгі ережелер»).

Осы үлгілік оқу бағдарламасы «Анатомия», «Физиология», «Фармакология», «Мейірбике ісі» пәндері бойынша білім алушылардың біліміне, біліктілігі мен дағдыларын жетілдіруге негізделген.

Бағдарламада басқа пәндермен интеграциялану қарастырылған: «Терапиядағы мейірбике ісі», «Педиатриядағы мейірбике ісі», «Акушерия мен гинекологиядағы мейірбике ісі», «Неврологиядағы мейірбике ісі».

Осы үлгілік оқу бағдарламасының орындалуы барысында дидактикалық және көрнекі құралдарды, кестелерді, диапозитивтерді, оқу және оқу-әдістемелік құралдарды пайдалануды ұсынады.

Білім алушылардың хирургиялық науқастарға күтім жасау барысында біліктілікті игеруге, хирургиялық науқастарға күтім жасауға, тексеру әдістерін және олардың техникасын меңгеруге, диагностикалық және емдік іс-әрекеттерді өткізуге, алғашқы көмек көрсетуді үйренуге арналған осы үлгілік оқу бағдарламасының практикалық сабақтары емдеу мекемелерінде өткізу қарастырылған.

Сабақтарды өткізудің формалары:

оқу сабақтары білім беру мекемесінің сабақ кестесіне сай (теориялық, практикалық және жеке) жүргізіледі. Оқу үрдісіндегі сабақтарды түрлі формаларда өткізу қажеттілігі ұсынылады: іскер ойын, сабақ-конференция, клиникалық жағдаяттарды моделдеу сабағы және т.б.

Тема 6.2 Закрытые повреждения

Обучающийся должен знать:

Клинические признаки переломов костей и вывихов суставов. Классификация переломов и вывихов. Диагностика переломов и вывихов. Репозиция и фиксация переломов. Осложнение переломов и вывихов.

Обучающийся должен уметь:

- проводить клиническое обследование больных с переломами костей и вывихами суставов, диагностировать переломы и вывихи на рентгеновских снимках;
- оказывать первую медицинскую помощь при переломах и вывихах;
- накладывать различные транспортные шины для иммобилизации;
- изготавливать гипсовые бинты и лонгеты, накладывать гипсовые повязки, определять качество гипса;
- составлять наборы инструментов для скелетного вытяжения и остеосинтеза.

Раздел 7 Организация работы хирургической сестры амбулаторно-поликлинического учреждения

Тема 7.1 Принцип работы поликлинической помощи

Обучающийся должен знать:

Понятие о хирургической инфекции. Виды местной хирургической инфекции, клинические признаки, лечение, профилактика и осложнения. Основные причины нарушения крово- и лимфотока, общие принципы клинической и инструментальной диагностики. Классификация нарушения регионального кровообращения. Способы консервативного и оперативного лечения. Основные теории происхождения опухолей. Основные свойства опухолей. Отличия доброкачественных и злокачественных опухолей, классификация, диагностика и лечение. Современные методы лечения онкобольных.

Обучающийся должен уметь:

- собрать анамнез, определить размер раны, перевязывать рану;
- снимать швы, промывать дренажные трубки;
- перевязывать гнойную рану;
- брать посев раневого содержимого на флору;
- проводить перевязки при гнойных заболеваниях мягких тканей;
- распознать вид некроза, тип гангрены, язвы, свища;
- проводить исследования больных с некрозами, гангренами, язвами и свищами;
- проводить обработку язв, пролежней;
- подготовить больных к обследованию на фистулографии;
- накладывать асептическую повязку;
- выполнять назначенное лечение и рекомендации;
- определить клиническую стадию онкозаболевания и написать правильно диагноз согласно международной классификации TNM;
- уметь диагностировать новообразования на ранних стадиях;
- подготовить больных к обследованию.

Тема 5.3 Предоперационный период. Хирургические операции. Послеоперационный период

Обучающийся должен знать:

Предоперационный период. Показания и противопоказания к оперативным вмешательствам. Понятие хирургической операции. Виды хирургических операций. Виды и положения больного на операционном столе, в зависимости от вида операции. Понятие об операционной травме и операционном риске. Принципы наблюдения за больным после операции. Профилактика и лечение осложнений после оперативного вмешательства.

Обучающийся должен уметь:

- владеть техникой промывания желудка, взятия желудочного сока, дуоденального зондирования, катетеризация мочевого пузыря, очистительной клизмы;
- владеть техникой пользования аппаратов в операционной;
- проводить психологическую подготовку больного к плановой, срочной и экстренной операции;
- проводить различные виды уборки в операционной;
- владеть техникой и методикой внутривенного введения жидкостей, постановки гипертонической клизмы, профилактики пролежней;
- осуществлять сестринский уход за послеоперационными больными.

Раздел 6 Организация работы медицинской сестры перевязочного и гипсового кабинета

Тема 6.1 Открытые травмы.

Обучающийся должен знать:

Виды ран. Клинические признаки. Оказание первой медицинской доврачебной помощи. Фазы раневого процесса. Туалет ран. Показания и противопоказания к наложению первичного шва после первичной хирургической обработки ран. Ожоги. Степень ожога, площадь поражения. Отморожения.

Обучающийся должен уметь:

- определять вид и размер ран;
- собирать анамнез, определять фазу раневого процесса, перевязывать рану;
- определять показания и противопоказания к наложению первичного шва после первичной хирургической обработки;
- снимать швы, промывать дренажные трубки;
- перевязывать гнойную рану;
- брать посев раневого содержимого на флору;
- назначать лечение в зависимости от фазы течения раны;
- выполнять первичный туалет ожоговой раны;
- определять площадь и глубину ожогового повреждения;
- оказывать первую помощь пострадавшим в случаях электротравмы и отморожения, обрабатывать раневую поверхность;
- проводить обследование больных и определять клинические признаки острых гнойных заболеваний мягких тканей.

2 Пәнді оқытудың жоспарланған нәтижелері

Стандартта жоспарланған оқыту нәтижелері және білім беру бағдарламалары	Үлгілік оқу бағдарламасында жоспарланған нәтижелер
Білім алушылар: Базалық: БҚ 1. Жұмыс орнын ұйымдастыруда; БҚ 2. Қауіпсіздік техникасын сақтауда; БҚ 3. «Медициналық қызметкер» және «пациент» арасындағы өзара қарым-қатынасты қалыптастырудың негізгі модульдерін пайдалана білуде; БҚ 4. Пациенттерге күтім жасау негізін білуде; БҚ 5. Ауруды алдын алуда, денсаулықты күшейтуге және салауатты өмір салтын қалыптастыруға бағытталған гигиеналық шараларды білуде; БҚ 6. Медициналық мекемелердің құрылымдық бөлімдеріндегі пациент пен медициналық қызметкерлердің инфекциялық қауіпсіздігі мен инфекциялық бақылау жүйесін білуде; БҚ 7. Алғашқы медициналық көмек көрсету, медициналық іс-әрекеттер мен күтім жасау әдістерін орындау алгоритмін қолдана білуде. Кәсіптік: КҚ 1. Жаңа экономикалық жағдайда медициналық мекемелердің жұмысын ұйымдастыра білуде; КҚ 2. Қазіргі уақыттағы ақпараттық технологиялар негізін білуде (компьютерлік білім, автоматтан-	Пәнді оқып білудің нәтижесінде білім алушы: - бет және ауыз қуысындағы хирургиялық аурулар мен жарақаттарды; - бассүйек-ми жарақаттарының жіктелімін, клиникасын; - өңеш пен кеңірдектің хирургиялық аурулары мен жарақаттарын; - кеуденің және кеуде қуысы ағзаларының хирургиялық аурулары мен жарақаттарын; - омыртқалар мен жамбас сүйектерінің хирургиялық аурулары; - іш қуысы ағзаларының хирургиялық аурулары мен жарақаттарын; - зәр шығару жүйесінің ауруларын; - тікішектің хирургиялық ауруларын; - жабық жарақаттарды, жарақаттанушылықты алдын алуды; - ашық жарақаттарды: жарақаттардың түрлерін, клиникалық белгілерін; - аяқ-қолдың жарақаттарын: сүйек сынықтары мен буын шығуларының жіктелуін, клиникалық көрінісін, диагностикасын; - ұзақ қысылу синдромының патогенезін, алғашқы медициналық көмек көрсетуді, шокқа қарсы терапияны; - ауруханаға дейінгі кезеңде көрсетілетін реанимация және қарқынды терапия туралы түсінікті; - реанимация бөлімшесінің негізгі есептерін; - клиникалық және биологиялық өлім туралы білімді қолдана отырып терминальды жағдайларды анықтауды; - ЭКГ-де жүрек тоқтауының түрлерін; - жүрек-өкпе реанимациясын; - тыныс алу функциясының жіті жеткіліксіздігінің себептерін, клиникасын, емдеу принциптері мен тәсілдерін;

дыру жүйесі мен оқыту және басқару және т.б.); КҚ 3. Клиникалық симптомдарды айқындауда, мейірбикелік диагноз қоюда, әртүрлі жас топтағы науқастарға дәлелді күтім жүргізуде; КҚ 4. Ересек адамдарға және балаларға білікті медициналық көмек көрсетуде; КҚ 5. Дәрігерге дейін медициналық жедел көмек көрсетуде; КҚ 6. Медициналық азаматтық қорғаныс қызметі, медициналық апат қызметі қызметкерлерін, зардап шеккен адамдарды, пациенттерді, халықтарды қорғау бойынша іс – шаралар жүргізуде; төтенше жағдайлар кезінде дәрігерге дейін көмек көрсетуде; КҚ 7. Паллиативті мейірбикелік көмек көрсету негіздерін және танатология негіздерін білуде; КҚ 8. Салауатты өмір салтын насихаттай білуде, өмірдегі физикалық жетілдіру шеберлігі мен дағдыларын пайдалана білуде, денсаулық деңгейіне баға беруде, денсаулықты жақсарту бағдарламасын құрастыруда, зиянды әдеттермен күресу және алдын алу бойынша іс-шаралар жүргізуде; КҚ 9. Медициналық сапалы көмек көрсетудің халықаралық стандарттар аясында құзырлы болу. Арнайы: АҚ 1. Маманның кәсіптік қызметіндегі жағдайы мен тәртібін, қыз-метін, негізгі міндеттерін анықтайтын нормативті құжаттарды білуде;	- жүрек-қантамырдың жіті жеткіліксіздігін анықтауды, миокард инфарктісін анықтауды; - жүрек ырғағының бұзылыстарын; - өкпе артериясының тромбозмболиясын; - жүрек-қантамыр жеткіліксіздігі кезінде қарқынды ем жүргізуге арналған дәрі-дәрмектердің толық арсеналын; - орталық нерв жүйесінің жіті бұзылыстарын; - әртүрлі генездегі шоктардың қарқынды емін және реанимациялық шараларын; - терминальды жағдайдағы науқастарға мейірбикелік күтім жасау принциптерін; - суда тұншығу механизмін және түрлерін анықтауды; - электрлік жарақатты, тұншығу (асылу); - жансыздандырудың түрлерін; - наркоздың клиникалық ағымын; - онкологиялық көмек көрсетуді ұйымдастыруды; ісіктердің этиологиясын, сипаттамасын, ісіктердің диагностикасы мен емінің қазіргі әдістерін; - қан түзетін және лимфалық тіндер, бас пен мойын, тірек-қимыл аппараты, көкірекорта, кеуде, құрсақ қуысы, зәр шығару жоларының ісіктері туралы; - қазіргі кездегі зарарсыздандыру әдістерін; - хирургиялық құрал-жабдықтарды; - хирургиялық операцияларды; - операция алдындағы және операциядан кейінгі кезеңдерді; - амбулаториялық және емханалық жұмыстарды ұйымдастыра білуі тиіс. - бастың ашық және жабық жарақаттары, әртүрлі пневмоторакстар кезінде алғашқы медициналық көмек көрсетуді; - омыртқаның жарақаттары кезінде шұғыл көмек көрсетуді; - асқазан мен ұлтабардың ойықжаралары кезінде көмек көрсетуді; - бүйрек шаншуы бар науқасқа дәрігерге дейін көмек көрсетуді және оны госпитализациялауды;
--	--

Тема 4.2 Частная онкология

Обучающийся должен знать: Опухоли лимфоидной и кроветворной ткани: Лимфогранулематоз, лимфосаркома, острые лейкозы, хронический миелолейкоз. Эритромиа, хронический лимфолейкоз, парапротеинемические гемобластозы, миеломная болезнь. Опухоли кожи: доброкачественные и злокачественные. Опухоли мягких тканей. Опухоли костей. Ретинобластома. Опухоли головы и шеи: опухоли губы, рак слизистой оболочки полости рта, Опухоли глотки и гортани, рак щитовидной железы. Опухоли средостения и органов грудной клетки: рак пищевода, рак легкого, опухоль молочной железы. Опухоли брюшной полости: рак желудка, саркома желудка, рак поджелудочной железы, рак печени, рак ободочной и прямой кишки.

Обучающийся должен уметь:

- подготовить больных к диагностическим процедурам;
- подготовить больных к облучению с последующим уходом;
- подготовить больных к оперативному вмешательству;
- осуществлять послеоперационный уход за пациентами;
- подготовить больных к химиотерапии с последующим наблюдением за состоянием;
- осуществлять профилактику раковых заболеваний.

Раздел 5 Организация работы медицинской сестры операционного блока

Тема 5.1 Асептика и антисептика операционной и перевязочных кабинетах

Обучающийся должен знать:

Современные способы и средства стерилизации. Виды антисептики: механическая, физическая, химическая. Антисептические препараты, применяемые при работе в операционной и перевязочной. Лекарственные препараты, механизм их действия, показания. Современный шовный материал.

Обучающийся должен уметь:

- владеть способами укладки биксов, стерилизации хирургических инструментов, белья, шовного материала, оборудования, способами контроля над стерильностью;
- обрабатывать руки перед операцией по предложенному способу с использованием различных химических антисептиков;
- обрабатывать операционное поле;
- облачаться в стерильный халат, надевать стерильные перчатки.

Тема 5.2 Хирургический инструментарий

Обучающийся должен знать:

Название, назначение и применение хирургического инструментария, большой операционный набор.

Обучающийся должен уметь:

- готовить набор для различных видов общехирургических операций (аппендэктомия, грыжесечение, резекция желудка, холецистэктомия, трахеостомия и т.д.);
- проводить предстерилизационную обработку инструментов и стерилизацию;
- подавать инструменты хирургу.

- двигательный режим активности;
- осуществлять кормление больного, подмывание больного.

Тема 3.8 Особенности реанимационного пособия при несчастных случаях

Обучающийся должен знать:

Механизм утопления и распознавание видов утопления: асфиктическое, синкопальное. Клиника, сердечно-легочная реанимация. Электротравма. Удушение (повешение). Первая помощь.

Обучающийся должен уметь:

- проводить реанимацию по системе АВС;
- проводить искусственную вентиляцию легких взрослым, детям, младенцам;
- проводить наружный массаж сердца;
- проводить оценку эффективности реанимации.

Тема 3.9 Обезболивание

Обучающийся должен знать: Виды местного обезболивания. Показания и противопоказания к местной анестезии. Виды местных анестетиков. Осложнения во время и после проведения местной анестезии. Виды общего обезболивания. Виды ингаляционных и неингаляционных анестетиков. Виды и принцип устройства наркозной и дыхательной аппаратуры. Клиническое течение наркоза и осложнение.

Обучающийся должен уметь:

- выписывать рецепты на местные анестетики;
- готовить пациента к местной анестезии;
- проводить поверхностную анестезию;
- готовить больного к общему обезболиванию;
- следить за состоянием больного во время операции и в раннем послеоперационном периоде;
- обрабатывать дыхательную аппаратуру и инструменты для интубации трахеи;
- готовить оснащение для внутривенной анестезии и столика анестезиолога.

Раздел 4 Сестринское дело в онкологии

Тема 4.1 Общая онкология

Обучающийся должен знать: Онкологическая служба. Деонтологические и правовые особенности работы онкологической службы. Классификация опухолей. Методы диагностики. Общие принципы лечения. Методы профилактики раковых заболеваний.

Обучающийся должен уметь:

- проводить диспансеризацию больных с предраковыми заболеваниями;
- организовать и осуществить уход в поздних стадиях опухолевого процесса;
- провести забор материала для гистологических и морфологических исследований;
- интерпретировать результаты лабораторных и инструментальных методов исследования;
- оказывать паллиативную помощь онкобольным.

АҚ 2. Әртүрлі ағзалар мен жүйелердің қызметі бұзылған кезде мейірбикелік үрдісті ұйымдастыруда және оны іске асыруда; АҚ 3. Ауруханалық мекемелерде дәрігердің тағайындаған алдын-алу, емдік, диагностикалық іс-шараларын орындауда; құрал-жабдықтарды дайындауда және күрделі іс-әрекеттер жүргізгенде дәрігерге көмек көрсетуде; АҚ 4. Ана мен бала денсаулығын сақтауда, жүкті әйелдер мен гинекологиялық науқастарды зерттеу әдістерін, отбасын жоспарлау принциптері мен міндеттерін, контрацепция әдістерін білуде; АҚ 5. Ұйымдағы коммуникативтік тиімділік әдісті, шиеленістер, күйзелістер сияқты психологиялық мәселелерді шеше білуде; АҚ 6. Пациентті зертханалық, функционалдық, аспаптық әдістермен зерттеуде, бактериологиялық зерттеуге материалдар алуда, жиналған материалдарды жеткізуде, сақтауда; АҚ 7. Балалар аурулары бойынша бірлестіре жүргізудің Дүние жүзілік Денсаулық сақтау Ұйымының бағдарламасын іске асыруда, балалардың профилактикалық егулер картасын құрастыруда, емшектегі балаларға күтім жасау және оларды тамақтандыру бойынша ұсыныстар беруде; АҚ 8. Кәсіптік құзыреттілігіне, өкілділігіне және дәрігерлік тағайын-ауына сәйкес реанимациялық, сауықтыру, емдеу, денсаулықты жақсарту, санитария-гигиеналық, санитария-лық-ағарту шара-	- тікішек және тікішек маңындағы шелмай ауруларының белгілерін анықтауды; - хирургиялық науқастарға операциядан кейін күтім жасауды; - жабық зақымданулар: соғылу, сіңір мен бұлшықеттердің және байламдардың созылуы, жыртылуы кезінде дәрігерге дейін алғашқы көмек көрсетуді; - ұзақ қысылу синдромы кезінде дәрігерге дейін алғашқы көмек көрсетуді; - ашық жарақаттар кезінде дәрігерге дейін алғашқы көмек көрсетуді; - науқастың жағдайын бағалауды: Қ/Қ, ЖЖЖ температураны өлшеуді; - бассүйек-ми жарақаттары кезінде дәрігерге дейін алғашқы көмек көрсетуді; - жамбас сүйектерінің, кіші жамбас ағзаларының зақымдануы кезінде күтім жасауды; - аяқ-қол сүйектерінің ашық және жабық сынықтары кезінде дәрігерге дейін алғашқы көмек көрсетуді; - кеуде, құрсақ қуысы ағзаларының зақымдануы кезінде күтім жасауды; - реанимациялық іс-шаралар дағдыларын, орталық және шеткі веналық, оттегі беру үшін және зәр шығарға қолданылатын катетерлерді, назогастральды, назогастроинтестинальды сүңгілерді қолдануды; - мониторлар детекторларын бекіту дұрыстығын, ЖӨВ аппаратының жұмысын және монитор көрсеткіштерін бақылауды; - төсекте жатқан науқастардың жағдайын бақылауды; - онкологиялық науқастарға күтім жүргізуді және медициналық көмек көрсетуді; - қолды және операция жасайтын алаңды зарсыздандыруды; - операциялық үстелдегі науқастың жағдайын бақылауды; - операцияға науқасты дайындауды және операциядан кейінгі кезеңде науқасқа күтім жасауды; - дененің әртүрлі бөліктеріне бинтпен және
--	--

ларын орындай білуде құзырлы болуы тиіс.	бинтсіз таңғыш салуды; - тігістерді алуды, дренажды түтікшелерді жууды; - күйген жерлерді өндеуді; - гипсті таңғыштар салуды; - жұмсақ тіндердің ірінді аурулары кезінде таңғыш салуды үйреніп алуы қажет.
---	---

3 Пәннің тақырыптық жоспары мен мазмұны

3.1 Пәннің тақырыптық жоспары

№	Күндізгі оқу нысанындағы оқу уақытының көлемі (сағат)			
	Бөлімдер мен тақырыптардың атаулары	Орта буынды мамандар деңгейі		
		Барлығы	Теория	Практика
1	1 бөлім Хирургиялық аурулар 1.1 тақырып Бас, бет, ауыз қуысының хирургиялық аурулары	8	-	8
2	1.2 тақырып Мойынның хирургиялық анатомиясы. Өңеш, кеңірдек	4	-	4
3	1.3 тақырып Кеуденің және кеуде қуысы ағзаларының жарақаттары мен хирургиялық аурулары	8	-	8
4	1.4 тақырып Құрсақ қуысы ағзаларының хирургиялық аурулары	20	-	20
5	1.5 тақырып Зәр шығару жүйесінің аурулары	8	-	8
6	1.6 тақырып Тікішектің аурулары	4	-	4
7	2 бөлім Травматологиядағы мейірбике ісі 2 тақырып Жабық жарақаттар	4	-	4
8	2.2 тақырып Ашық жарақаттар	8	-	8
9	2.3 тақырып Омыртқа мен жамбас сүйектерінің зақымдануы	8	-	8
10	2.4 тақырып Аяқ-қолдың зақымдануы	8	-	8
11	2.5 тақырып Ұзақ басылып қалу синдромы	4	-	4
12	3 бөлім Реанимациядағы, анестезиологиядағы және қарқынды терапиядағы мейір	4	-	4

- проводить уход при черепно-мозговой травме;
- подготовить и заполнить инфузионную систему;
- выполнить венепункцию;
- проводить катетеризацию периферической вены;
- измерять АД, подсчитать ЧСС, ЧДД;
- измерять температуру тела;
- измерять диурез;
- владеть методом оксигенации;
- проводить искусственную вентиляцию легких;
- осуществлять уход за пациентами находящимися на ИВЛ;
- проводить уход за пациентами в коматозном состоянии;
- проводить зондовое кормление больных в коме, проводить профилактику пролежней и застойных пневмоний;
- ставить диагноз гипер- и гипогликемической комы по клиническим признакам;
- определить клинические признаки гипоксической и алкогольной комы;
- проводить ингаляцию кислорода с помощью дыхательной аппаратуры, проводить форсированный диурез;
- готовить набор инструментов для интубации трахеи, спинно-мозговой пункции, катетеризации подключичной вены.

Тема 3.6 Интенсивная терапия и реанимация при шоках различного генеза Обучающийся должен знать:

Геморрагический шок: Объективные симптомы кровопотери, способы определения кровопотери, классификация кровотечений, способы временной и окончательной остановки кровотечения
Травматический шок: клиника, первая доврачебная помощь.
Анафилактический шок: клиника, первая доврачебная помощь.

Обучающийся должен уметь:

- проводить иммобилизацию транспортными шинами и подручными средствами;
- осуществлять уход за травматологическими больными;
- оценить общее состояние больного;
- определить шоковый индекс, кровопотерю;
- измерять пульс, АД;
- наложить жгут, тугую повязку, тампонаду, зажим;
- останавливать кровотечение путем максимального сгибания конечности, пальцевым прижатием сосуда, давящей повязкой;
- оказывать первую помощь при анафилактическом шоке.

Тема 3.7 Принципы сестринского ухода за больными, находящимися в терминальных состояниях

Обучающийся должен знать:

Уход за тяжелобольными пациентами. Профилактика и лечение осложнений во время длительного пребывания пациентов в кровати.

Обучающийся должен уметь:

- проводить уход за кожей пациента и слизистой полостью рта;
- осуществлять смену нательного и постельного белья;

- осуществлять уход за пациентами находящимися на ИВЛ;
- измерять АД, подсчитать ЧСС, ЧДД;
- измерять температуру тела, диурез;
- осуществлять введение эндотрахеальных трубок;
- приготовить инструменты для операции трахеостомия;
- осуществлять введение воздуховода;
- выполнять искусственное дыхание аппаратом мешок АМБУ;
- использовать индивидуальный перевязочный пакет для наложения окклюзионной повязки на грудную клетку.

Тема 3.4 Острая сердечно-сосудистая недостаточность

Обучающийся должен знать:

Нарушение сердечного ритма. Тромбоэмболия легочной артерии. Методы поддержания достаточного кровообращения в организме. Немедикаментозные методы восстановления сердечного ритма. Медикаментозные средства, применяемые для интенсивной терапии при сердечно-сосудистой патологии.

Обучающийся должен уметь:

- диагностировать острую сердечную недостаточность;
- диагностировать инфаркт миокарда;
- диагностировать тампонаду сердца, проводить неотложные лечебные мероприятия;
- диагностировать гипертонические кризы, проводить лечебные мероприятия;
- подготовить и заполнить инфузионную систему;
- выполнить венепункцию;
- проводить катетеризацию периферической вены;
- измерять АД, подсчитать ЧСС, ЧДД;
- измерять температуру тела;
- измерять диурез;
- владеть методом оксигенации;
- проводить искусственную вентиляцию легких;
- осуществлять уход за пациентами находящимися на ИВЛ.

Тема 3.5 Острые нарушения центральной нервной системы

Обучающийся должен знать:

Острые нарушения центральной нервной системы. Нарушение мозгового кровообращения. Причины и клиника отека головного мозга. Клиника сотрясения головного мозга, ушиба, сдавления; дифференциация патологии. Интенсивная терапия судорожного синдрома при некоторых заболеваниях: эпилептическом статусе, столбняке. Виды ком, клиника, причины, оценка тяжести комы по шкале Глазго. Клинические проявления коматозных состояний, дифференциальная диагностика различных видов ком.

Обучающийся должен уметь:

- диагностировать инсульт и уметь проводить уход за пациентами;
- диагностировать черепно-мозговую травму, знать клинику сотрясения головного мозга, ушиба головного мозга, сдавления уметь дифференцировать патологию;

	бике ісі 3.1 тақырып Реанимация пәніне кіріспе			
13	3.2 тақырып Терминалды жағдайлар	4	-	4
14	3.3 тақырып Жіті тыныс алу жеткіліксіздігі	8	-	8
15	3.4 тақырып Жіті жүрек-қантамыр жеткіліксіздігі	8	-	8
16	3.5 тақырып Орталық нерв жүйесінің жіті бұзылуы	8	-	8
17	3.6 тақырып Өртүрлі генездегі шоктардың қарқынды терапиясы мен реанимациясы	4	-	4
18	3.7 тақырып Терминалды жағдайлардағы науқастарға мейірбикелік күтім жүргізу принциптері	4	-	4
19	3.8 тақырып Жазатайым оқиғалар кезінде жасалынатын реанимациялық іс-шаралардың ерекшеліктері	4	-	4
20	3.9 тақырып Жансыздандыру	8	-	8
21	4 бөлім Онкологиядағы мейірбике ісі 4.1 тақырып Жалпы онкология	4	-	4
22	4.2 тақырып Жеке онкология	24	-	24
23	5 бөлім Операция жасайтын бөлмеде мейірбикенің жұмысын ұйымдастыру 5.1 тақырып Операция жасайтын бөлме мен таңу бөлмесіндегі асептика мен антисептика	8	-	8
24	5.2 тақырып Хирургиялық құрал-жабдықтар	8	-	8
25	5.3 тақырып Операция алдындағы кезең, Хирургиялық операциялар. Операциядан кейінгі кезең	12	-	12
26	6 бөлім Таңу және гипстеу кабинетінде мейірбикенің жұмысын ұйымдастыру 6.1 тақырып Ашық жарақаттар	4	-	4
27	6.2 тақырып Жабық жарақаттар	4	-	4
28	7 бөлім Амбулаторияда және емханада хирургиялық мейірбикенің жұмысын ұйымдастыру	12	-	12
	7.1 тақырып Емханада көмек көрсету жұмысын ұйымдастыру			

29	Саралау сынағы	2	-	2
	Пән бойынша барлығы	214	-	214

3.1* Орта буынды мамандардың модульдік оқыту бағдарламасының тақырыптық жоспары

Ескерту: білім беру оқу бағдарламасын қараңыз.

3.2 Пәннің үлгілік оқу бағдарламасының мазмұны

1 бөлім Хирургиялық аурулар

1.1 тақырып Бас, бет және ауыз қуысының хирургиялық аурулары

Білім алушы: беттің, бастың, ауыз қуысының туа біткен ақауларын, беттің қабыну ауруларын (сыздауық, көршиқан, абсцесстер, жайылмалы іріндік, тілме, жоғарғы және төменгі жақсүйектің остеомиелиті), ауыз қуысының қабыну ауруларын (стоматит, жіті паротит), бас жарақаттарын (бас сүйегінің сынығы, жарақат, бас миының шайқалуы, қысылуы, соғылуы), клиникасын, медициналық көмек көрсетуді; жоғарғы және төменгі жақсүйектердің сынуын; клиникасын, алғашқы медициналық көмек көрсетуді, бастың, беттің, ауыз қуысының ауруларымен сырқаттанатын науқастарға мейірбикелік күтім жасау ерекшеліктерін **білуі тиіс**.

Білім алушы:

- бассүйек-ми жарақаты кезінде мейірбикелік диагноз қоя білуді;
- бастың ашық және жабық зақымдануы кезінде алғаш медициналық көмек көрсетуді;
- науқастарға мейірбикелік күтім жасай білуді;
- жоғарғы және төменгі жақсүйектердің сынуы, төменгі жақсүйектің буынынан шығып кетуі кезінде дәрігерге дейін алғаш медициналық көмек көрсете білуді;
- бас және бет сүйектерін ретгенологиялық зерттеуге науқасты дайындауды;
- жақсүйек-бет патологиялары мен нейрохирургиялық патологиялары бар науқастарды операцияға дайындауды;
- Бастың, беттің және ауыз қуысының хирургиялық ауруларымен сырқаттанатын науқастарға операция алдында күтім жасай білуді **үйреніп алуы қажет**.

1.2 тақырып Мойынның, өңеш пен кеңірдектің хирургиялық аурулары

Білім алушы: өңеш пен кеңірдектің жарақаттарын, клиникасын, алғашқы медициналық көмек көрсетуді, өңештің химиялық күйігі мен өңештегі бөгде заттарды, клиникасын, диагностикасын, емін, алғашқы медициналық көмек көрсете **білуі тиіс**.

Білім алушы:

- өңеш пен кеңірдектің зақымдануы кезінде дәрігерге дейінгі алғашқы медициналық көмек көрсете білуді;
- өңештің химиялық күйігі кезінде дәрігерге дейінгі алғашқы медициналық көмек көрсете білуді.

- проводить местное обезболивание;
- проводить обработку ран;
- осуществлять противошоковые мероприятия.

Раздел 3 Сестринское дело в реанимации, анестезиологии и интенсивной терапии

Тема 3.1 Введение в предмет реанимация

Обучающийся должен знать:

Предмет реанимация и интенсивная терапия. История развития реаниматологии. Основные понятия реаниматологии и интенсивной терапии на догоспитальном этапе. Подразделения стационара, осуществляющие реаниматологическую помощь. Основные задачи отделения реанимации. Деонтологические и правовые особенности работы реанимационной службы.

Обучающийся должен уметь:

- соблюдать санитарно-гигиенический режим в реаниматологическом отделении;
- проводить влажную уборку палат интенсивной терапии;
- проводить контроль работы аппаратов в процессе эксплуатации;
- обеззараживать респираторы, инструментарию и приспособления;
- соблюдать меры предосторожности с аппаратурой;
- владеть техникой регистрации ЭКГ, ЭЭГ, кардиомониторов и других контрольно-диагностических приборов;

Тема 3.2 Терминальные состояния

Обучающийся должен знать:

Терминальные состояния. Клиническая смерть. Виды остановок сердца на ЭКГ. Биологическая смерть. Сердечно-легочная реанимация.

Обучающийся должен уметь:

- диагностировать клиническую смерть;
- проводить реанимацию по системе ABC;
- проводить искусственную вентиляцию легких взрослым, детям, младенцам;
- проводить наружный массаж сердца;
- проводить оценку эффективности реанимации.

Тема 3.3 Острая дыхательная недостаточность

Обучающийся должен знать:

Причины, клиника, классификация, острой дыхательной недостаточности. Принципы и методы лечения острой дыхательной недостаточности. Принцип работы и устройство аппаратов ИВЛ. Режим ИВЛ, принципы эксплуатации дыхательной аппаратуры. Острая дыхательная недостаточность при отдельных патологических состояниях: астматический статус. Травмы груди, виды пневмоторакса. Респираторный дистресс-синдром взрослых (РДСВ). Острая дыхательная недостаточность при отравлениях.

Обучающийся должен уметь:

- владеть способами восстановления проходимости дыхательных путей;
- владеть методом оксигенотерапии;
- проводить искусственную вентиляцию легких;

Обучающийся должен уметь:

- оценить общее состояние больного с повреждением позвоночника;
- оказать первую медицинскую доврачебную помощь больным с заболеваниями и травмами позвоночника;
- осуществлять правильную транспортировку пациентов с повреждением позвоночника;
- подготовить больного к оперативному вмешательству;
- оценить общее состояние больного во время травмы костей таза;
- осуществлять правильную транспортировку пациентов с повреждением таза;
- оказать первую доврачебную помощь при переломе тазового кольца;
- подготовить пациента к диагностическим процедурам;
- подготовить больных к оперативному вмешательству;
- обеспечить уход за спинальными больными;
- осуществлять уход за больными и профилактика пролежней, тромбозов, тромбоэмболий, пневмоний;
- осуществлять организацию лечебной физкультуры, массажа, дыхательной гимнастики.

Тема 2.4 Повреждение конечностей**Обучающийся должен знать:**

Виды и классификация переломов. Клиника диагностика, первая доврачебная помощь, методы лечения. Вывихи: клиника, диагностика, первая доврачебная помощь, лечение. Травматический шок, геморрагический шок. Восполнение кровопотери при геморрагическом шоке. Противошоковые мероприятия при открытых переломах.

Обучающийся должен уметь:

- провести иммобилизацию с помощью транспортных шин (Крамера, Дитерихса, пластмассовыми, пневматическими) и подручных средств верхней и нижней конечности;
- определить степень тяжести травматического шока;
- определить степень тяжести геморрагического шока;
- провести обезболивание;
- наложить жгут, тугую повязку, тампонаду, зажим;
- остановить кровотечение путем максимального сгибания конечности, пальцевым прижатием сосуда, давящей повязкой;
- определять показания и противопоказания к переливанию препаратов крови и кровезаменителей, определять их пригодность для переливания;
- производить монтаж и заполнение системы для переливания крови.

Тема 2.5 Синдром длительного сдавления.**Обучающийся должен знать:**

Патогенез синдрома длительного сдавления. Первая доврачебная помощь. Арсенал противошоковых мероприятий.

Обучающийся должен уметь:

- определить степень тяжести травматического шока;
- наложить жгут, тугую повязку;

- өңешті эндоскопиялық зерттеуге, бронхоскопияға науқасты дайындай білуді;
- науқасты операцияға дайындай білуді;
- науқасқа операциядан кейінгі кезеңде күтім жасай білуді **үйреніп алуы қажет.**

1.3 тақырып Кеуденің және кеуде қуысы ағзаларының зақымдануы мен хирургиялық аурулары

Білім алушы: кеуде қуысы ағзаларының қабыну ауруларын (өкпе абсцесі, іріңді плеврит), анықтамасын, этиопатогенезін, клиникасын, диагностикасын, науқастарға мейірбикелік күтім жасауды; кеуденің соғылуын, қабырға сынығын, кеуденің жарақатын, гемотораксты, пневмотораксты, олардың клиникасын, диагностикасын, алғашқы медициналық көмек көрсете білуі тиіс.

Білім алушы:

- науқастарды тексере білуді және мейірбикелік диагноз қоюды;
- кеуденің соғылуы, қабырғаның сынуы, гемоторакс, пневмоторакс кезінде дәрігерге дейінгі алғашқы медициналық көмек көрсете білуді;
- кеуденің жарақаты кезінде бітеуіш таңғыштар салуды;
- плевральды пункцияға арналған құрал-жабдықтарды дайындай білуді;
- торакоцентезге арналған құрал-жабдықтарды дайындай білуді;
- науқастарға операциядан кейінгі кезеңде күтім жасай білуді **үйреніп алуы қажет.**

1.4 тақырып Құрсақ қуысы ағзаларының хирургиялық аурулары

Білім алушы: асқазаннан, ішектен, өңештің варикозды кеңейген венасынан қан кетудің себептерін, асқазан мен ұлтабардың ойықжарасынан қан кетуді, олардың этиологиясын, патогенезін, клиникасын, диагностикасын, емін; аш ішек пен тоқ ішектің ойықжарасынан қан кетуді, олардың этиологиясын, патогенезін, клиникасын, диагностикасын, емін; жіті аппендицитті, анықтамасын, этиологиясын, патогенезін, клиникасын және саралау диагностикасын, хирургиялық жолдармен емдеуді және науқастарға операциядан кейін күтім жасауды; жіті холециститті, анықтамасын, этиологиясын, патогенезін, клиникасын, саралау диагностикасын, хирургиялық жолдармен емдеуді және науқастарға операциядан кейін күтім жасау ережелерін; ішектің жіті түйнелуін, іш жарықтарын, этиологиясын, патогенезін, клиникасын мен саралау диагностикасын, хирургиялық жолдармен емдеуді және науқастарға операциядан кейін күтім жасау ережелерін; перитонитті, анықтамасын, этиологиясын, патогенезін, клиникасын мен саралау диагностикасын, хирургиялық жолдармен емдеуді және науқастарға операциядан кейін күтім жасау ережелерін; іштің ашық және жабық жарақаттарын, клиникасын, диагностикасын мен емдеу принциптерін білуі тиіс.

Білім алушы:

- асқазаннан және ішектен қан кеткен кезде дәрігерге дейін алғашқы көмек көрсете білуді;
- госпитализациялау көрсетімдерін анықтай білуді;
- науқасты фиброгастроуденоскопияға, колоноскопияға дайындай білуді;
- құрсақ қуысы ағзаларының патологияларымен сырқаттанатын науқастарды операция алдында дайындай білуді;
- науқастарға операциядан кейін күтім жасай білуді;
- ішті пальпациялауды және «іштеспе» симптомын анықтай білуді;

- науқасты диагностикалық зерттеуге дайындай білуді;
- жіті аппендицит себебінен жасалған операциядан кейін науқасқа күтім жасай білуді;
- жіті аппендицитті «іштеспенің» басқа да патологиясымен саралау диагностикасын жүргізуді;
- жіті панкреатит пен жіті холецистит себебінен жасалған операциядан кейін науқасқа күтім жасай білуді;
- ішек түйнелуін «іштеспенің» басқа да патологиясымен саралау диагностикасын жүргізуді;
- ішектің жіті түйнелуі мен іш жарықтары себебінен жасалған операциядан кейін науқасқа күтім жасай білуді;
- ішті пальпациялауды және перитонит симптомын анықтай білуді;
- перитонитті «іштеспенің» басқа да патологиясымен саралау диагностикасын жүргізуді;
- перитонит себебінен жасалған операциядан кейін науқасқа күтім жасай білуді;
- іш жарақаттары кезінде дәрігерге дейінгі алғашқы көмек көрсете білуді;
- іш жарақаттары кезінде науқасты ауруханаға дұрыс тасымалдауды;
- лапоратомияға арналған құрал-жабдықтарды дайындай білуді **үйреніп алуы қажет.**

1.5 тақырып Зәр шығару жүйесінің аурулары.

Білім алушы: бүйрек-тас ауруын, этиологиясын, патогенезін, клиникасы мен саралау диагностикасын; циститті, анықтамасын, этиологиясын, патогенезін, клиникасы мен саралау диагностикасын, хирургиялық жолдармен емдеуді және операциядан кейін науқастарға күтім жасау ережелерін білуі тиіс.

Білім алушы:

- анамнез жинауды;
- науқасты қарап тексеруді, науқастарға пальпация, перкуссия жасай білуді;
- бүйрек шаншуы симптомын анықтай білуді;
- басқа патологиялармен саралау диагностикасын жүргізе білуді;
- науқастарды операцияға дайындай білуді;
- науқастарды цистоскопияға, УДЗ-ге, компьютерлі томографияға дайындай білуді;
- несеп-тас аурулары себебінен жасалған операциядан кейін науқасқа күтім жасай білуді **үйреніп алуы қажет.**

1.6 тақырып Тікішектің хирургиялық аурулары

Білім алушы: жедел парапроктитті, геморройды, анус сызатын, олардың анықтамасын, этиологиясын, патогенезін, клиникасын, саралау диагностикасын, хирургиялық жолдармен емдеуді және операциядан кейін науқастарға күтім жасау ережелерін білуі тиіс.

Білім алушы:

- анамнез жинауды, пальпация жасауды;
- науқастарды эндоскопиялық зерттеуге: ректороманоскопияға, колоноскопияға дайындай білуді;
- науқасты операцияға дайындай білуді;

Раздел 2 Сестринское дело в травматологии

Тема 2.1 Закрытые повреждения

Обучающийся должен знать:

Травматизм, профилактика травматизма. Виды травм, классификация повреждений. Организация травматологической помощи. Основные задачи отделения травматологии.

Обучающийся должен уметь:

- наложить иммобилизационную повязку на место повреждения;
- выполнять холодовую терминальную анестезию;
- проводить местную инфильтрационную анестезию;
- определять качество гипса;
- изготавливать гипсовую лонгету, бинт;
- накладывать бинтовые повязки.

Тема 2.2 Открытые повреждения

Обучающийся должен знать:

Виды ран. Классификация ран. Общие и местные симптомы ран, течение раневого процесса, виды заживления ран. Принципы проведения хирургической обработки ран. Принципы лечения гнойных ран и оказания первой помощи при ранениях. Ожоги (термические, химические, лучевые). Степени ожогового процесса. Ожоговая болезнь: периоды, патогенез, первая медицинская помощь, лечение. Отморожение: общие и местные признаки, степень отморожения. Первая медицинская помощь, лечение. Электротравма: общие и местные признаки, первая медицинская помощь, лечение.

Обучающийся должен уметь:

- проводить остановку кровотечения;
- осуществлять обработку ран;
- проводить местное обезболивание;
- приготовить набор инструментов для первичной хирургической обработки ран;
- подготовить больных к оперативному вмешательству;
- менять дренажи;
- проводить обработку ран при ожогах;
- проводить обработку ран при отморожениях;
- определить степень ожога, учет площади поражения;
- проводить обработку поверхности отморожения;
- проводить реанимационные мероприятия при электротравме.

Тема 2.3 Повреждения позвоночника и костей таза

Обучающийся должен знать:

Понятие о врожденных заболеваниях позвоночника. Понятие о травмах и переломах позвоночника: клиника, диагностика повреждения позвоночника, первая медицинская помощь. Уход за спинальными больными. Клиника и диагностика переломов костей таза, первая медицинская помощь. Знать и осуществлять уход за пациентами в условиях стационара. Знать и осуществлять уход за больными с наложенной цистостомой.

- осуществлять уход за больными после операции по поводу острого панкреатита, острого холецистита;
- осуществлять дифференциальную диагностику кишечной непроходимости с другой патологией «острого живота»;
- осуществлять уход за больными после операции по поводу острой кишечной непроходимости и грыжи живота;
- проводить пальпацию живота и выявить симптомы перитонита;
- осуществлять дифференциальную диагностику перитонита с другой патологией «острого живота»;
- осуществлять уход за больными после операции по поводу перитонита;
- осуществлять первую доврачебную помощь при травмах живота;
- осуществлять правильную транспортировку пациента с травмой живота в стационар;
- приготовить оснащение для лапаротомии.

Тема 1.5 Заболевания мочевыделительной системы

Обучающийся должен знать:

Мочекаменная болезнь: этиология, патогенез, клиника и дифференциальная диагностика. Цистит: определение, этиология, патогенез, клиника и дифференциальная диагностика. Хирургическое лечение и правила ухода за пациентами после операции.

Обучающийся должен уметь:

- собрать анамнез;
- проводить осмотр, пальпацию, перкуссию;
- выявлять симптомы почечной колики;
- осуществлять дифференциальную диагностику с другой патологией;
- подготовить больных к оперативному вмешательству;
- готовить больных к цистоскопии, УЗИ, компьютерной томографии;
- осуществлять уход за больными после операции по поводу мочекаменной болезни.

Тема 1.6 Хирургические болезни прямой кишки

Обучающийся должен знать:

Острый парапроктит, геморрой, трещина заднего прохода: определение, этиология, патогенез, клиника, дифференциальная диагностика. Хирургическое лечение и правила ухода за пациентами после операции.

Обучающийся должен уметь:

- собрать анамнез, проводить пальпацию;
- готовить больного к эндоскопическим исследованиям: ректороманоскопии, колоноскопии;
- готовить больного к оперативному вмешательству;
- осуществлять уход за больными после операции по поводу геморроидальных узлов, парапроктита и свищей;
- осуществить перевязку больных после операции на прямой кишке.

- геморроидальды түйіндер, парапроктит және жыланкөздер себебінен жасалған операциядан кейін науқасқа күтім жасай білуді;

- тікішек операциясынан кейін науқасқа таңғыш салуды **үйреніп алуы қажет.**

2 бөлім Травматологиядағы мейірбике ісі

2.1 тақырып Жабық жарақаттар

Білім алушы: жарақаттанушылықты, жарақаттанушылықтың алдын алуды, жарақаттардың түрлерін, жіктемесін, травматологиялық жәрдем көрсетуді, травматология бөлімшесінің негізгі атқаратын міндеттерін **білуі тиіс.**

Білім алушы:

- жарақат алған жерге иммобилизациялық таңғыштарды сала білуді;
- мұздатып анестезия жасауды;
- жергілікті инфильтрациялық анестезияны өткізуді;
- гипстің сапасын анықтауды;
- гипстік (ғаныштық) лонгетаны, бинтті (дәкені) дайындай біуді;
- гипстік таңғыштарды салуды **үйреніп алуы қажет.**

2.2 тақырып Ашық жарақаттар

Білім алушы: жарақаттардың түрлерін, жіктемесін, жалпы және жергілікті симптомдарын, жарақат үрдісінің ағымын, жарақаттың жазылу түрлерін, жарақаттарға хирургиялық өңдеу жүргізуді, іріңді жарақаттарды емдеу принциптерін және алынған жарақаттар кезінде алғашқы көмек көрсетуді; күйіктерді (термиялық, химиялық, сауленің әсерінен), күйіктердің дәрежесін, күйік ауруын, кезеңдерін, патогенезін, алғашқы медициналық көмек көрсетуді, емдеуді, үсу, жалпы және жергілікті белгілерін; үсіктердің дәрежесін, алғашқы медициналық көмек көрсетуді, емдеуді; электрлік жарақаттарды, жалпы және жергілікті белгілерін, алғашқы медициналық көмек көрсете, емдей **білуі тиіс.**

Білім алушы:

- қан кетуді тоқтата білуді;
- жарақаттарды өңдей білуді;
- жергілікті жансыздандыру жүргізуді;
- жарақаттарды алғашқы хирургиялық өңдеуге арналған құрал-жабдықтар жиынтығын дайындай білуді;
- науқастарда операцияға дайындауды;
- дренаждарды ауыстыруды;
- күй кезіндегі жарақаттарды өңдеуді;
- үсу кезіндегі жарақаттарды өңдеуді;
- күйіктің дәрежесін анықтай білуді, зақымдану алаңын есептей білуді;
- үсіген жерлерді өңдей білуді;
- электрлік жарақаттар кезінде реанимациялық іс-шаралар жүргізуді **үйреніп алуы қажет.**

Тақырып 2.3 Омыртқа мен жамбас сүйектерінің зақымдануы

Білім алушы: омыртқаның туа біткен аурулары туралы, омыртқаның сынықтары мен жарақаттары туралы, омыртқа зақымдануының клиникасын, диагностикасын, алғашқы медициналық көмек көрсетуді, омыртқаның аурулары бар науқастарға күтім

37

3.1* Тематический план программ модульного обучения для специалистов среднего звена

Примечание: смотрите образовательную учебную программу.

3.2 Содержание типовой учебной программы дисциплины

Раздел 1 Хирургические болезни

Тема 1.1 Хирургические болезни головы, лица и ротовой полости

Обучающийся должен знать:

Врожденная патология головы, лица, ротовой полости. Воспалительные заболевания лица (фурункулы, карбункулы, абсцессы, флегмоны, рожа остеомиелит верхней и нижней челюстей). Воспалительные заболевания ротовой полости (стоматит, острый паротит). Повреждения головы: переломы черепа, раны, сотрясения, сдавления, ушиб головного мозга; клиника, медицинская помощь. Переломы верхней и нижней челюстей, вывих нижней челюсти; клиника, медицинская помощь. Особенности сестринского ухода за пациентами с заболеваниями и повреждениями головы, лица и ротовой полости.

Обучающийся должен уметь:

- поставить сестринский диагноз при черепно-мозговой травме;
- оказать первую медицинскую помощь при открытых и закрытых повреждениях головы;
- осуществлять сестринский уход за пациентом;
- оказать первую медицинскую доврачебную помощь при переломах верхней и нижней челюсти, вывихе нижней челюсти;
- готовить пациента на рентгенологическое исследование костей черепа, лица;
- готовить пациента к оперативному вмешательству с учетом челюстно-лицевой и нейрохирургической патологии;
- осуществлять послеоперационный уход за пациентами с хирургической патологией головы, лица и ротовой полости.

Тема 1.2 Хирургические заболевания шеи, пищевода и трахеи

Обучающийся должен знать:

Повреждение пищевода и трахеи. Клиника. Первая медицинская помощь. Инородные тела, химический ожог пищевода. Клиника, первая медицинская помощь, диагностика, лечение.

Обучающийся должен уметь:

- оказать первую медицинскую доврачебную помощь при повреждениях трахеи и пищевода;
- оказать первую медицинскую доврачебную помощь при химическом ожоге пищевода;
- подготовить больного к эндоскопическому исследованию пищевода, бронхоскопию;
- подготовить больного оперативному вмешательству;
- осуществлять послеоперационный уход за пациентами в хирургическом отделении.

Білім алушы:

- жарақаттан туындаған шоктың ауырлық дәрежесін анықтауды;
- жгутты, қатты таңғыштарды салуды;
- жергілікті жансыздандыруды жүргізуді;
- жарақаттарға өңдеу жүргізуді;
- шокқа қарсы іс-шаралар жүргізуді **үйреніп алуы қажет.**

3 бөлім Реанимациядағы, анестезиологиядағы және қарқынды терапиядағы мейірбике ісі

3.1 тақырып Реанимация пәніне кіріспе

Білім алушы: реанимация және қарқынды терапия пәнін, реаниматологияның даму тарихын, ауруханаға дейінгі реанимация мен қарқынды терапия туралы негізгі түсініктерді, реаниматологиялық көмек көрсететін аурухана бөлімшелерін, реанимация бөлімшесінің негізгі атқаратын міндеттерін, реанимация қызметінің жұмыстарын деонтологиялық және заңнамалық жағынан ерекшеліктерін **білуі тиіс.**

Білім алушы:

- реанимация бөлімшесінде санитария-гигиеналық тәртіпті сақтай білуді;
- қарқынды терапияның палаталарына ылғалды тазарту жүргізуді;
- аппаратураны іске қосқан кезде онымен жұмыс істеуді бақылауды;
- құрал-жабдықтарды, респираторларды және қондырғыларды залалсыздандыруды;
- аппараттармен жұмыс істеу кезінде қауіпсіздік шараларын сақтауды;
- ЭКГ, ЭЭГ жазу техникасын, кардиомониторлардың және басқа да бақылау-диагностикалық аспаптармен жұмыс істей білуді **үйреніп алуы қажет.**

3.2 тақырып Терминалды жағдайлар

Білім алушы: терминалды жағдайларды, клиникалық өлімді, ЭКГ-де жүрек тоқтауының түрлерін, биологиялық өлімді, жүрек-өкпе реанимациясын **білуі тиіс.**

Білім алушы:

- клиникалық өлімді анықтауды;
- АВО жүйесі бойынша реанимация өткізуді;
- нәрестелерге, балаларға, ересектерге жасанды өкпе вентиляциясын жүргізуді;
- жүрекке жасанды массаж жасауды;
- реанимацияның тиімділігіне баға беруді **үйреніп алуы қажет.**

3.3 тақырып Жіті тыныс алу жеткіліксіздігі

Білім алушы: жіті тыныс алу жеткіліксіздігінің себептерін, клиникасын, жіктемесін, жіті тыныс алу жеткіліксіздігінің емдеу принциптері мен тәсілдерін, жасанды өкпе вентиляциясы (ЖӨВ) аппараттарымен жұмыс істеу принциптерін, жасанды өкпе вентиляциясы (ЖӨВ) режимін қолдану принциптерін, жеке патологиялық жағдайлардағы жіті тыныс алу жеткіліксіздігін (демікпе жағдайын), кеуде жарақаттарын, пневмоторакстың түрлерін, ересектердің респираторлық дистресс синдромын (ЕРДС), улану кезіндегі жіті тыныс алу жеткіліксіздігі туралы **білуі тиіс.**

Білім алушы:

- тыныс жолдарының өткізгіштігін қалпына келтіруді;

- оттегімен емдеу тәсілдерін меңгеруді;
- ЖӨВ жүргізе білуді;
- ЖӨВ-дегі науқастарға күтім жасауды;
- ҚҚ, ЖЖЖ, ТАЖ өлшей білуді;
- дене қызуын, диурезді өлшей білуді;
- эндотрахеалды түтікшелерді енгізе белуді;
- трахеостомия операциясына арналған құрал-жабдықтарды дайындай білуді;
- ауаөткізгішті енгізуді;
- АМБУ қалташасы бар аппаратпен жасанды дем беруді;
- кеудеге окклюзиялық (бітеуіш) таңғыш салу үшін жеке тану пакетін қолдана білуді **үйреніп алуы қажет.**

3.4 тақырып Жігі жүрек-қантамыр жеткіліксіздігі

Білім алушы: жүрек ырғағының бұзылыстарын, өкпе артериясының тромбоэмболиясын, организмдегі қанайналым жеткіліксіздігімен күресу әдістерін, жүрек ырғағын дәрі-дермексіз қалпына келтіру әдістерін, жүрек-қантамыр патологиясы кезінде қарқынды терапияда қолданылатын дәрі-дәрмектерді **білуі тиіс.**

Білім алушы:

- жүрек функциясының жігі жеткіліксіздігін нақтылай білуді;
- миокард инфарктін нақтылауды;
- жүрек тампонадасын нақтылауды және емдік шұғыл іс-шараларды жүргізе білуді;
- гипертониялық кризді нақтылауды және оны емдей білуді;
- инфузиялық жүйені даярлап толтыруды;
- венопункцияны орындауды;
- шеткі веналарға катетер салуды;
- ҚҚ, ЖЖЖ, ТАЖ өлшеуді;
- дене қызуын өлшеуді;
- диурезді өлшеуді;
- оттегімен емдей білуді;
- ЖӨВ өткізуді;
- ЖӨВ-тегі науқастарға күтім жасауды **үйреніп алуы қажет.**

3.5 тақырып Орталық нерв жүйесінің жігі бұзылыстары

Білім алушы: орталық нерв жүйесінің жігі бұзылыстарын, ми қан айналымының бұзылыстарын, ми ісінуінің себептері мен клиникасын, ми шайқалуының, ми соғылуының және ми қысылуының клиникасын және саралау диагностикасын, кейбір ауруларда (эпилептикалық статус, сіріспе) кездесетін құрысу синдромының қарқынды терапиясын, қоманың түрлерін, клиникасын, себептерін, қоманың дәрежесін Глазго шкаласы бойынша анықтауды, қоманың клиникалық көріністерін, қоманың түрлеріне саралау диагностикасын жүргізе **білуі тиіс.**

Білім алушы:

- инсультті нақтылауды және науқастарға күтім жүргізуді;
- бассүйек-ми жаракатын нақтылауды, ми шайқалуының, ми соғылуының, ми қысылуының клиникасын және оларды нақтылауды;

13	Тема 3.2 Терминальные состояния	4	-	4
14	Тема 3.3 Острая дыхательная недостаточность	8	-	8
15	Тема 3.4 Острая сердечно-сосудистая недостаточность	8	-	8
16	Тема 3.5 Острые нарушения центральной нервной системы.	8	-	8
17	Тема 3.6 Интенсивная терапия и реанимация при шоках различного генеза	4	-	4
18	Тема 3.7 Принципы сестринского ухода за больными, находящимися в терминальных состояниях	4	-	4
19	Тема 3.8 Особенности реанимационного пособия при несчастных случаях	4	-	4
20	Тема 3.9 Обезболивание	8	-	8
21	Раздел 4 Сестринское дело в онкологии Тема 4.1 Общая онкология	4	-	4
22	Тема 4.2 Частная онкология	24	-	24
23	Раздел 5 Организация работы медицинской сестры операционного блока Тема 5.1 Асептика и антисептика операционной и перевязочных кабинетах	8	-	8
24	Тема 5.2 Хирургический инструментарий	8	-	8
25	Тема 5.3 Предоперационный период. Хирургические операции. Послеоперационный период	12	-	12
26	Раздел 6 Организация работы медицинской сестры перевязочного и гипсового кабинета Тема 6.1 Открытые травмы	4	-	4
27	Тема 6.2 Закрытые повреждения	4	-	4
28	Раздел 7 Организация работы хирургической сестры амбулаторно-поликлинического учреждения. Тема 7.1 Принцип работы поликлинической помощи	12	-	12
29	Дифференциальный зачет	2	-	2
	Всего по дисциплине	214	-	214

сиональной компетенцией, полномочиями и врачебными назначениями.	- владеет техникой наложения бинтовых и безбинтовых повязок на различные участки тела; - снимать швы, промывать дренажные трубки; - проводить обработку ожоговой поверхности; - накладывать гипсовые повязки; - проводить перевязки при гнойных заболеваниях мягких тканей.
--	---

3 Тематический план и содержание дисциплины

3.1 Тематический план дисциплины

№	Количество учебного времени при очной форме обучения (час).			
	Наименование разделов и тем	Уровень специалиста среднего звена		
		Всего	Теория	Практика
1	Раздел 1 Хирургические болезни. Тема 1.1 Хирургические болезни головы, лица и ротовой полости	8	-	8
2	Тема 1.2 Хирургические заболевания шеи. Пищевода и трахеи	4	-	4
3	Тема 1.3 Хирургические заболевания и повреждения грудной клетки и органов грудной клетки	8	-	8
4	Тема 1.4 Хирургические заболевания органов брюшной полости	20	-	20
5	Тема 1.5 Заболевания мочевыделительной системы	8	-	8
6	Тема 1.6 Хирургические болезни прямой кишки	4	-	4
7	Раздел 2 Сестринское дело в травматологии Тема 2.1 Закрытые повреждения	4	-	4
8	Тема 2.2 Открытые повреждения	8	-	8
9	Тема 2.3 Повреждения позвоночника и костей таза	8	-	8
10	Тема 2.4 Повреждение конечностей	8	-	8
11	Тема 2.5 Синдром длительного сдавления	4	-	4
12	Раздел 3 Сестринское дело в реанимации, анестезиологии и интенсивной терапии Тема 3.1 Введение в предмет реанимация	4	-	4

- бассейнок-ми жаракаты кезінде күтім жасауды;
- инфузиялық жүйені даярлап толтыруды;
- венопункция жасауды;
- шеткі веналарға катетер енгізуді;
- ҚҚ, ЖЖЖ, ТАЖ өлшеуді;
- дене қызуын өлшеуді;
- диурезді өлшеуді;
- оксигенация әдісін меңгеруді;
- ЖӨВ өткізуді;
- ЖӨВ-тегі науқастарға күтім жасауды;
- командағы науқастарға күтім жасауды;
- командағы науқастарды сүңгі арқылы тамақтандыруды, жауыржара мен іркілу пневмониясының алдын алуды;
- клиникалық белгілері бойынша гипер- және гипогликемиялық кома диагнозын қоюды;
- гипоксиялық және алкогольды комалардың клиникалық белгілерін анықтауды;
- дем беретін аппараттың көмегімен оттегін беруді, күшейтілген диурез өткізуді;
- кеңірдек интубациясын, жұлын-ми пункциясын жасауға және бұғанаасты венасына катетер енгізуге арналған құрал-жабдықтарды дайындауды **үйреніп алуы қажет.**

3.6 тақырып Әртүрлі генездегі шоктардың қарқынды терапиясы мен реанимациясы

Білім алушы: геморрагиялық шокты: қан кетудің объективті белгілерін, қан кетуді анықтау тәсілдерін, қан кетудің жіктелісін, уақытша және тұрақты қан тоқтату әдістерін, жаракаттан туындайтын шокты, клиникасын, дәрігерге дейін алғашқы көмек көрсетуді, анафилактикалық шокты, клиникасын, дәрігерге дейін алғашқы көмек көрсете білуі тиіс.

Білім алушы:

- тасымалдау шендеуіштерімен және қолда бар заттармен имобилизация жүргізуді;
- травматологиялық науқастарға күтім жасай білуді;
- науқастың жалпы жағдайын бағалай білуді;
- шок индекcін, қан жоғалту дәрежесін анықтай білуді;
- қан қысымын өлшеуді, қантамыр соғысын анықтай білуді;
- жгутты, қатты таңғыштарды, тампонаданы және қысқышты сала білуді;
- аяқ-қолды барынша бұғу, қантамырларды саусақпен басу, басатын таңғыштарды салу арқылы қан тоқтата білуді;
- анафилактикалық шок кезінде алғашқы медициналық көмек көрсете білуді **үйреніп алуы қажет.**

3.7 тақырып Терминалды жағдайлардағы науқастарға мейірбикелік күтім жасау принциптері

Білім алушы: ауыр жағдайдағы науқастарға күтім жасауды, науқастардың төсекте ұзақ уақыт жату жағдайында туындайтын асқынулардың алдын алуды **білуі тиіс.**

Білім алушы:

- науқастың терісіне және сілемейлі қабатына күтім жасауды;
- науқастың киімін және төсек-орнын ауыстыра білуді;
- белсенділіктің қозғалу режимін;
- науқасты тамақтандыруды; науқасты жуындыруды **үйреніп алуы қажет.**

3.8 тақырып Жазатайым оқиға кезінде қолданылатын реанимациялық іс-шаралардың ерекшеліктері

Білім алушы: суда тұншығу механизмін және түрлерін (асфиксиялық, синкопальды), клиникасын, жүрек-өкпе реанимациясын жүргізуді, электрлік жарақатты, тұншығуды (асылып қалу), алғашқы көмек көрсете **білуі тиіс.**

Білім алушы:

- ABC-жүйесі бойынша реанимация жүргізуді;
- балаларға, нәрестелерге, ересектерге өкпенің жасанды вентиляциясын жүргізуді;
- жүректің сыртынан массаж жасауды;
- реанимация тиімділігін бағалай білуді **үйреніп алуы қажет.**

3.9 тақырып Жансыздандыру

Білім алушы: жергілікті жансыздандыру түрлерін, жергілікті жансыздандыруды өткізу көрсетімдері мен қарсы көрсетімдерін, жергілікті анестетиктердің түрлерін, анестезия кезінде және одан кейін болатын асқынуларды, жалпы жансыздандырудың түрлерін, ингаляциялық және ингаляциялық емес анестетиктердің түрлерін, наркозға және дем беруге арналған аппаратуралардың түрлерін және құрылғыларын, наркоздың клиникалық ағымын және асқынуларын **білуі тиіс.**

Білім алушы:

- жергілікті анестетиктерге рецептер жазуды;
- науқасты жергілікті жансыздандыруға даярлауды;
- беткейлік анестезияны өткізуді;
- науқасты жалпы жансыздандыруға дайындай білуді;
- операция кезінде және операциядан кейінгі кезеңде науқастың жағдайын бақылауды;
- дем беру аппаратурасын және кеңірдекті интубациялау құралдарын залалсыздандыруды;
- венаішілік анестезияны жасауға және анестезиолог үстеліне қажетті заттарды дайындауды **үйреніп алуы қажет.**

4 бөлім Онкологиядағы мейірбике ісі

4.1 тақырып Жалпы онкология

Білім алушы: онкологиялық қызмет көрсетуді, онкологиялық қызмет жұмысының деонтологиялық және заңнамалық ерекшеліктерін, ісіктердің жіктемесін, диагностикалау әдістерін, емдеудің жалпы принциптерін, обыр ауруларының алдын алу әдістерін **білуі тиіс.**

Білім алушы:

- обыралды ауруларымен сырқаттанатан науқастарды диспансеризациялауды;
- ісіктердің соңғы сатыларында күтім жасауды ұйымдастыруды және жүзеге асыруды;

профессиональной деятельности специалиста;

СК 2. Уметь организовывать и осуществлять сестринский процесс при нарушении функции различных органов и систем;

СК 3. Выполнять профилактические, лечебные, диагностические мероприятия, назначенные врачом в больничном учреждении, готовить инструменты и ассистировать врачу при проведении сложных манипуляций;

СК 4. Знать охрану здоровья матери и ребенка, методы исследования беременных и гинекологических больных, принципы и задачи планирования семьи, методы контрацепции;

СК 5. Знать методы эффективной коммуникации в организации, вопросы психологии для управления конфликтами, стрессами и инновациями в организации;

СК 6. Уметь подготовить пациента к лабораторным, функциональным, инструментальным методам исследования, проводить забор, доставку, хранение собранного материала для бактериологического исследования;

СК 7. Уметь осуществлять программу ВОЗ по ИВБДВ, составлять карты профилактических прививок у детей, давать рекомендации по уходу и питанию у детей грудного возраста;

СК 8. Уметь выполнять реанимационные, реабилитационные, лечебно-оздоровительные, санитарно-просветительные мероприятия в соответствии со своей профес-

- оказывать доврачебную помощь и осуществить госпитализацию пациента с приступом почечной колики;

- выявлять симптомы заболевания прямой кишки и около прямокишечной клетчатки;

- осуществлять послеоперационный уход за хирургическими больными;

- оказывать первую доврачебную помощь при закрытых повреждениях: ушибах, растяжениях и разрывах связок, мышц, сухожилий;

- оказывать первую доврачебную помощь при синдроме длительного сдавления;

- оказывать первую доврачебную помощь при открытых ранениях;

- оценивать степень тяжести состояний: измерять АД, ЧСС, температуру;

- оказывать первую доврачебную помощь при черепно-мозговых повреждениях;

-оказывать уход при повреждениях костей таза, при повреждениях органов малого таза;

- оказывать первую доврачебную помощь при открытых и закрытых переломах костей верхних и нижних конечностей;

- оказывать уход при повреждениях органов грудной клетки, органов брюшной полости;

- проводить реанимационные мероприятий, оценивать положение центральных и периферических венозных, кислородных, мочевых катетеров, назогастральных назогастроинтестинальных зондов;

- следить за правильностью фиксаций датчиков мониторов, показаний мониторов, работой аппаратов ИВЛ;

- контролировать положение больного в постели;

- осуществлять правильный уход и медицинскую помощь онкологическим больным;

- владеет техникой обеззараживания рук и операционного поля;

- заготавливать операционное белье;

- осуществлять предоперационную подготовку и послеоперационный уход за больными;

ПК 2. Знать основы современных информационных технологий (знание компьютера, автоматизированные системы обучения и управления и др.); ПК 3. Уметь выявлять клинические симптомы, ставить сестринский диагноз, проводить мотивированный уход за больными разных возрастных групп; ПК 4. Оказывать квалифицированную медицинскую помощь взрослому и детскому населению; ПК 5. Оказывать неотложную доврачебную медицинскую помощь; ПК 6. Проводить мероприятия по защите населения, пациентов, пострадавших и персонала службы медицины катастроф, медицинской службы гражданской обороны, оказывать доврачебную помощь в чрезвычайных ситуациях; ПК 7. Основы паллиативной сестринской помощи, основы танатологии; ПК 8. Уметь вести пропаганду здорового образа жизни, владеть умениями и навыками физического совершенствования жизни, дать оценку уровня здоровья, составить программу улучшения здоровья, уметь проводить мероприятия по профилактике и борьбе с вредными привычками; ПК 9. Быть компетентными в области международных стандартов качества оказания медицинской помощи; Специальными: СК 1. Знать нормативные документы, определяющие основные задачи, функции, условия и порядок	- причину, клинику, классификацию, острой дыхательной недостаточности, принципы и методы лечения; - диагностику острой сердечно-сосудистой недостаточности, инфаркта миокарда; - о нарушениях сердечного ритма; - о тромбоэмболии легочной артерии; - медикаментозные средства применяемые для интенсивной терапии при сердечно-сосудистой недостаточности; - острые нарушения центральной нервной системы, нарушение мозгового кровообращения; - интенсивную терапию при шоках различного генеза; - принципы сестринского ухода за больными, находящимися в терминальном состоянии; - механизм утопления и виды утопления; - электротравму, удушение (повешение); - виды обезболивания; - клиническое течение наркоза; - организацию онкологической помощи, этиологию, характеристику опухолей, современные методы диагностики и лечения опухолей; - об опухолях лимфоидной и кроветворной ткани, головы и шеи, опорно-двигательного аппарата, средостения, грудной клетки, брюшной полости, мочевых путей; - современные методы стерилизации; - хирургические инструментарий; - виды хирургических операций; - предоперационный и послеоперационный периоды; - организацию амбулаторно-поликлинической помощи. Умеют: - оказывать первую доврачебную помощь при открытых и закрытых повреждениях головы, при различных видах пневмотораксе; - оказывать неотложную помощь при травмах позвоночника; - оказывать помощь больным с язвенной болезнью желудка и двенадцатиперстной кишки;
--	--

- гистологиялық және морфологиялық зерттеулерге материал алуды;
- зерттеудің зертханалық және аспаптық әдістерінің нәтижелеріне талдау жүргізе білуді;

- онкологиялық науқастарға паллиативті көмек көрсете білуді **үйреніп алуы қажет.**

4.2 тақырып Жеке онкология

Білім алушы: қан және лимфа тіндерінің ісіктерін (лимфогрануломатоз, лимфосаркома, жедел лейкоздар, созылмалы миелолейкоз, эритремия, созылмалы лимфолейкоз, гемобластоздар, миелома ауруы), тері ісіктерін (қатерлі және қатерсіз), жұмсақ тіндердің ісіктерін, сүйек ісіктерін, ретинобластоманы, бас және мойында пайда болатын ісіктерді (ринбластома, еріндегі ісіктер, ауыз қуысының сілемейлі қабығының обыры, жұтқыншақ және көмей обыры, қалқаншабездің обыры), көкірекортаның, кеуде ағзаларының ісіктерін (өңеш, өкпе және сүт безінің ісіктері), құрсақ қуысының ісіктерін (асқазаның обыры, асқазаның саркомасы, ұйқыбездің обыры, бауыр обыры, токішектің және тікішектің обыры) **білуі тиіс.**

Білім алушы:

- науқастарды диагностикалық емшаралар өткізуге дайындай білуді;
- науқастарды сәуле терапиясына дайындауды және оған күтім жасауды;
- операцияға науқастарды дайындай білуді;
- науқастарға операциядан кейін күтім жасауды;
- химиотерапияға науқасты дайындауды және оған күтім жасай білуді **үйреніп алуы қажет.**

5 бөлім Операция жасайтын бөлмеде мейірбикенің жұмысын ұйымдастыру

5.1 тақырып Операция жасайтын бөлмедегі және таңу бөлмесіндегі асептика мен антисептика

Білім алушы: қазіргі уақытта антисептикалық заттарды қолдануды, механикалық, физикалық, химиялық антисептиканың түрлерін, операция жасайтын бөлме мен таңу бөлмесінде пайдаланылатын антисептикалық препараттарды, дәрілік препараттарды, олардың әсер ету механизмін, көрсетімдерін, қазіргі уақытта қолданылатын тігіс материалдарды **білуі тиіс.**

Білім алушы:

- зарарсыздандыру құрылғыларын;
- операцияға қажетті тігіс материалдарын, ақжаймаларды, таңу заттарын, құрал-жабдықтарды зарарсыздандырып бикске салуды және бақылауды;
- әртүрлі химиялық антисептиктерді қолдана отырып ұсынылған тәсілдермен операция алдында қолды тазалауды (өңдеуді);
- операция жасайтын алаңды өңдеуді;
- зарарсызданған халат пен қолғапты киюді **үйреніп алуы қажет.**

5.2 тақырып Хирургиялық құрал-жабдықтар

Білім алушы: хирургиялық құрал-жабдықтардың аттарын, тағайындалуын және қолданылуын, құрал-жабдықтардың үлкен жиынтығын **білуі тиіс.**

Білім алушы:

- құрал-жабдықтарды әртүрлі операцияларға (аппендэктомия, іш жарықтарын тілу,

асказан резекциясы, холецистэктомия, трахеостомия және т.б) дайындай біледі;
- құралдарды зарарсыздандыру алдында өңдеуді және одан кейін зарарсыздандыруды;

- операция кезінде хирургке құралдарды бере біледі **үйреніп алуы қажет.**

5.3 тақырып Операция алдындағы кезең. Хирургиялық операциялар

Операциядан кейінгі кезең

Білім алушы: операция алдындағы кезеңді, операция көрсетімдері мен қарсы көрсетімдерін, хирургиялық операция туралы, хирургиялық операцияның түрлерін, науқасты операция үстеліне жатқызу түрлерін, операциялық жарақаттар мен операциялық қауіп-қатерлер туралы, операциядан кейінгі кезеңде науқасты қадағалау принциптерін, операциядан кейінгі кезеңдегі асқынулардың алдын алу және емдей білуі тиіс.

Білім алушы:

- асказанды жуу техникасы, асказан сөлін алуды, ұлтабарды сүңгілеуді, несепті катетерлеуді, тазарту клизмасын қолдана біледі;
- операция жасайтын бөлмеде аппараттарды қолдана біледі;
- науқасты жоспарлы, шұғыл және жедел операцияларға дайындауды;
- операция жасайтын бөлмені тазалауды;
- сұйықтықтарды вена ішіне енгізу техникасын меңгеруді, гипертониялық клизма қоюды, жауыржараның алдын алу шараларын орындауды;
- операциядан кейін науқасқа күтім жасай біледі **үйреніп алуы қажет.**

6 бөлім Таңу және гипсті таңу кабинетінде мейірбикелік жұмысты ұйымдастыру

6.1 тақырып Ашық жарақаттар

Білім алушы: Жарақаттардың түрлерін, клиникалық белгілерін, дәрігерге дейін алғашқы медициналық көмек көрсетуді, жарақаттың даму кезеңдерін, жарақаттарды өңдеуді, жарақаттарға алғашқы хирургиялық өңдеуден кейін тігіс салу көрсетімдері мен қарсы көрсетімдерін, күйіктер, күйіктер дәрежесін, зақымдану алаңын, үсіктер туралы білуі тиіс.

Білім алушы:

- жарақаттардың түрлерін, өлшемдерін анықтай біледі;
- анамнез жинауды, жарақат үрдісінің фазаларын анықтауды, жарақаттарды таңуды;
- жарақаттарға алғашқы хирургиялық өңдеуден кейін тігіс салу көрсетімдері мен қарсы көрсетімдерін анықтай біледі;
- тігістерді алуды, дренаждық түтікшелерді жууды;
- ірінді жарақаттарды таңуды;
- флораға себіндіге жарақат құрамын алуды;
- жарақаттың ағымына байланысты ем тағайындауды;
- күйген жарақаттарға алғашқы өңдеу жүргізуді;
- күйген жердің ауқымын тереңдігін анықтауды;
- электрлік жарақаттар мен үсіктер кезінде жәбірленушіге алғашқы көмек көрсете біледі, жарақаттың бетін өңдеуді;

и индивидуальные). Занятия рекомендуется проводить с использованием различных форм организаций учебного процесса: деловая игра, урок-конференция, урок моделирования клинических ситуаций и др.

2 Планируемые результаты обучения дисциплины

Результаты обучения, запланированные в стандарте и образовательной программе	Результаты, запланированные в типовой учебной программе
В результате изучения дисциплин обучающийся должен обладать следующими компетенциями: Базовыми: БК 1. Организовать рабочее место; БК 2. Соблюдать технику безопасности; БК 3. Владеть знаниями основных моделей построения взаимоотношений «медицинский работник» и «пациент»; БК 4. Знать основы ухода за пациентами; БК 5. Знать гигиенические мероприятия, направленные на предупреждение заболеваний, укрепления здоровья и формирование здорового образа жизни; БК 6. Знать систему инфекционного контроля и инфекционной безопасности пациентов и медицинского персонала в структурных подразделениях в медицинских организациях; БК 7. Владеть алгоритмами выполнения первой медицинской помощи, медицинскими манипуляциями и методами ухода. Профессиональными: ПК 1. Знать организацию работы медицинских организаций в новых экономических условиях;	В результате изучения дисциплины обучающийся знает: - хирургические болезни лица и ротовой полости; - классификацию, клинику черепно-мозговой травмы; - хирургические болезни пищевода и трахеи; - хирургические заболевания и повреждения грудной клетки и органов грудной полости; - хирургические болезни позвоночника и костей таза; - хирургические заболевания и повреждения органов брюшной полости; - заболевания мочевыделительной системы; - хирургические болезни прямой кишки; - закрытые повреждения, знать профилактику травматизма; - открытые травмы: виды ран, клинические признаки ран; - повреждение конечностей: классификация переломов и вывихов; - клинические проявления. Диагностика. - патогенез синдрома длительного сдавления, первая медицинская помощь, противошоковая терапия; - основные понятия реанимаций и интенсивной терапии на догоспитальном этапе; - основные задачи отделения реанимации; - терминальные состояния, понятие о клинической и биологической смерти; - виды остановок сердца на ЭКГ; - сердечно-легочную реанимацию;

1 Пояснительная записка

Настоящая Типовая учебная программа разработана в соответствии с Государственным общеобязательным стандартом образования (далее - ГОСО) по специальности 0302000 – «Сестринское дело» с квалификацией 030243 – «Специализированная медицинская сестра»

Изучение медицинскими сестрами дисциплины «Сестринское дело в хирургии 2», является неотъемлемой частью программы формирования профессиональной компетентности будущего специалиста.

Общий объем учебного времени 214 часов:

При реализации настоящей Типовой учебной программы в соответствии с ГОСО по специальности 0302000 – «Сестринское дело» предусмотрено проведение дифференциального зачета.

Дифференциальный зачет проводится за счет общего бюджета времени, отводимого на изучение дисциплины.

Перечень разделов и тем является обязательным для изучения и не может быть изменен в сторону уменьшения, но может быть изменен в сторону углубления и (или) расширения изучаемых тем (разделов).

Количество учебного времени на изучение разделов носит рекомендательный характер и может быть изменено при сохранении содержания образования по дисциплине.

Согласно ГОСО введена структура модульного обучения с уклоном на формирование у обучающихся базовых, профессиональных и специальных компетенций. При разработке рабочих учебных программ организация образования имеет право изменять объем учебного времени, выделенного в типовом учебном плане на изучение дисциплины в пределах 15-20%, при сохранении объема учебного времени, отведенного на цикл (ГОСО РК 4.05-2008 «Образование среднее. Техническое и профессиональное образование. Основные положения»).

Настоящая типовая учебная программа базируется на знаниях, умениях и навыках обучающихся по предметам: «Анатомия», «Физиология», «Фармакология», «Основы сестринского дела».

Программа предусматривает интеграцию с другими клиническими дисциплинами: «Сестринское дело в терапии», «Сестринское дело в педиатрии», «Сестринское дело в акушерстве и гинекологии», «Сестринское дело в неврологии».

При реализации настоящей типовой учебной программы рекомендуется использовать дидактические и наглядные учебные пособия, таблицы, диапозитивы, учебные и учебно-методические пособия.

Настоящая типовая учебная программа предусматривает проведение практических занятий в лечебных учреждениях, где обучающиеся приобретают навыки и умения по уходу за хирургическими больными, методике осмотра хирургических больных, технике обследования, проведения различных диагностических и лечебных манипуляций, оказанию неотложной помощи.

Формы проведения занятий:

учебные занятия по расписанию учебного заведения (теоретические, практические

- наукастарға тексеру жүргізуді және жұмсақ тіндердің жіті іріңді ауруларының клиникалық белгілерін анықтауды **үйреніп алуы қажет.**

6.2 тақырып Жабық жарақаттар

Білім алушы: сүйектердің сынуы және буындардың шығуы кезіндегі клиникалық белгілерді, жіктемесін, диагностикасын, сынған сүйектерді қалпына келтіруді және бекітуді, сүйектердің сынуы және буындардың шығуы кезіндегі асқынуларды **білуі тиіс.**

Білім алушы:

- сүйектері сынған және буындары шыққан наукастарға клиникалық тексеру жүргізуді, сүйектердің сынуын және буындардың шығуын рентген түсірілімдерде анықтауды;

- үйектері сынған және буындары шыққан наукастарға алғашқы медициналық көмек көрсете білуді;

- иммобилизациялау үшін тасымалдау шендеуіштерін салуды;

- гипстік таңғыштарды және лонгетаны дайындауды, сала білуді, гипстің сапасын анықтауды;

- қаңқаны созып тартуға және остеосинтезге арналған құрал-жабдықтар жиынтығын дайындай білуді **үйреніп алуы қажет.**

7 бөлім Амбулаторияды және емханада мейірбикелік жұмысты ұйымдастыру

7.1 тақырып Емханалық көмек көрсету жұмысын ұйымдастыру

Білім алушы: хирургиялық инфекция туралы түсінікті, жергілікті хирургиялық инфекцияның түрлерін, клиникалық белгілерін, емін, алдын алу шараларын және туындайтын асқынуларды, қан және лимфаағысының бұзылыстарын, клиникалық және аспаптық диагностикасының жалпы принциптерін, операциялық және консервативтік жолдармен емдеу тәсілдерін, ісіктердің пайда болу теорияларын, қатерсіз және қатерлі ісіктердің айырмашылықтарын, жіктемесін, диагностикасы мен емін, онкологиялық наукастарды емдеудің қазіргі әдістерін **білуі тиіс.**

Білім алушы:

- анамнезді жинауды, жараның көлемін анықтауды, жарақатты таңа білуді;

- тігістерді алуды, дренаждық түтікшелерді жууды;

- іріңді жарақатты таңуды;

- микрофлораға себуге жарақаттың құрамын алуды;

- жұмсақ тіндердің іріңді аурулары кезінде таңғыш салуды;

- некроздың, гангренының, ойықжараның, жыланкөздің түрін анықтауды;

- некрозы, гангренысы, ойықжарасы мен жыланкөзі бар наукастарды зерттеуді;

- ойықжара мен жауыржараны өңдеуді;

- фистулографияға наукасты дайындауды;

- асептикалық таңғыштарды салуды;

- ұсынылған емдерді тағайындауды;

- онкологиялық аурулардың клиникалық кезеңдерін анықтауды және халықаралық TNM жіктемесі бойынша диагнозды дұрыс жазуды;

- ісіктердің ерте кезеңдерінде нақтылауды;

- наукастарды зерттеуге дайындауды **үйреніп алуы қажет.**

4 Білім беру үрдісін ұйымдастыруға және жүзеге асыруға қойылатын талаптар

Білім беру технологиясын тандау «2 хирургиядағы мейірбике ісі» пәнінің мазмұнды ерекшелігіне байланысты және білім алушылардың жалпы практика мейірбикесі, мамандандырылған мейірбике құзырлықтарына сәйкес науқастарға күтім жасаудағы білімін, іскерлігін, дағдысын қалыптастыруға бағытталған болу керек (МЖМБС және білім беру бағдарламасын қараңыз).

МЖМБС бойынша базалық, кәсіби және арнайы құзырлықты қалыптастыруға арналған модульдік оқытудың құрылымы енгізілген. Практикалық сабақтарды өткізгенде топты 8 адамнан аспайтын топшаларға бөлу қарастырылған.

Практикалық білімдерін жетілдіру мақсатта пән бойынша оқу-өндірістік және диплом алдында практика өткізіледі.

Оқыту барысында қазіргі заманға сай оқу-әдістемелік әдебиет, жаңа оқу және анықтама құралдарын, электронды оқулықтарды, мультимедиялық оқу бағдарламаларын қолдануды ұсынады.

5 Оқытудың жоспарланған нәтижесін бақылау

Білім алушылардың бағдарлама материалының мазмұнын игеру деңгейін тексеру үшін бақылаудың жаңа әдіс-тәсілдері қолданылады: тестік тапсырмалар, жазбаша тапсыру және ауызша сұрау, жағдаятты есептер, саралау сынағы және т.б.

СОДЕРЖАНИЕ

1. Пояснительная записка	30
2. Планируемые результаты обучения дисциплины.	31
3. Тематический план и содержание дисциплины	34
4. Требования к условиям организации и реализации образовательного процесса	48
5. Контроль планируемого результата обучения.	48
6. Литература и средства обучения	49

Настоящая типовая программа не может быть тиражирована и распространена без разрешения Министерства здравоохранения Республики Казахстан.

Авторы:

1. Смакова С.С. – заместитель директора по учебной работе КГКП «Государственный медицинский колледж им. Д. Калматаева г. Семей»;
2. Чекимбаева А.Е. – преподаватель предмета «Общая хирургия, анестезиология и сестринское дело в хирургии и реанимации», КГКП «Государственный медицинский колледж им. Д. Калматаева г. Семей».

Эксперты:

1. Телибаева А.А. – РКП «Республиканский медицинский колледж по подготовке и переподготовке средних медицинских и фармацевтических работников» г. Алматы, преподаватель хирургии, к.м.н.;
2. Шахметова Г.М. – Директор КГКП «Государственный медицинский колледж им. Д. Калматаева г. Семей» главный внештатный специалист по средним медицинским работникам г. Семей ВКО;
3. Челдыбаева Т.И. – Заместитель директора по сестринскому делу КГКП «Региональный онкологический Диспансер г. Семей», медицинская сестра высшей категории.

1 РАЗРАБОТАНА и ВНЕСЕНА Республиканским центром инновационных технологий медицинского образования и науки и КГКП «Государственный медицинский колледж им. Д. Калматаева г. Семей».

2 ВВЕДЕНА впервые.

3 ТИПОВАЯ УЧЕБНАЯ ПРОГРАММА разработана в соответствии с государственным общеобязательным стандартом образования 2010 года по специальности 0302000 – «Сестринское дело» с квалификацией 0302043 – «Специализированная медицинская сестра».

4 ТИПОВАЯ УЧЕБНАЯ ПРОГРАММА утверждена приказом Министра здравоохранения Республики Казахстан от 5 августа 2010 года № 604.

6 Әдебиеттер және оқу құралдары:

6.1 Негізгі әдебиеттер:

Мемлекеттік тілде:

1. Нұрмаков Аман Жәменұлы «Хирургиялық аурулар» (клиникалық дәрістер). – Алматы : Асем-Систем: 2008-176 бет;
2. Хирургиядағы мейірбике ісінің тәжірибелік нұсқауы. I-II-кітап. Е. Әбдірахманов. – Алматы, 2007.

Орыс тілінде:

1. Сестринское дело в хирургии. Стецюк В.Г. – М., 2009. – 400 с.
2. Справочник операционной и перевязочной сестры. Б.Н. Джерелей. - «Сталкер», 2004.
3. Хирургия с основами реаниматологии. З.В. Дмитриева. – СПб., «Паритет», 2001.
4. Кочетова Р.П. «Общая хирургия с основами реанимации»: Учебное пособие. – Алматы: Асем-Систем, 2008. - 328 с.
5. Барыкина Н.В., В.Г. Зарьянская «Сестринское дело в хирургии» – Ростов-на-Дону «Феникс» 2002.

6.2 Қосымша әдебиеттер:

1. Общая хирургия: учебник. В.К. Гостищев. – 5-е изд., перераб. и доп. – М., 2011. – 736 с.
2. Медсестра хирургического профиля» А.В. Возьмитина. – Ростов-на-Дону, «Феникс», 2002.
3. Малярчук В.И. Курс лекций по общей хирургии. В.И. Малярчук. – М., 2006.
4. Сестринское дело в хирургии. Л.И. Колб. – Минск, 2007.
5. Жуков Б.Н., С.А. Быстров «Хирургия» – Москва. Издательский центр «Академия» 2007.
6. «Санитарно-эпидемиологические требования к объектам здравоохранения» Приказ и.о Министра здравоохранения Республики Казахстан от 23 июля 2010 № 533.

6.3 Оқу құралдары:

1. Дидактикалық және көрнекі құралдар;
2. Қағаз және электронды түрде тасымалданған тестер.
3. Қағаз және электронды түрде тасымалданған оқу-әдістемелік құралдар;
4. Диапозитивтер, оқулық фильмдер;
5. Тақырыптық плакаттар жиынтығы.

**МИНИСТЕРСТВО ЗДРАВООХРАНЕНИЯ
РЕСПУБЛИКИ КАЗАХСТАН**

ТЕХНИЧЕСКОЕ И ПРОФЕССИОНАЛЬНОЕ ОБРАЗОВАНИЕ

ТИПОВАЯ УЧЕБНАЯ ПРОГРАММА

«СЕСТРИНСКОЕ ДЕЛО В ХИРУРГИИ 2»

СПЕЦИАЛЬНОСТЬ: 0302000 – «СЕСТРИНСКОЕ ДЕЛО»

**Квалификация: 0302043 – «Специализированная медицинская
сестра»**

Объем часов - 214

Астана 2010